Republica Moldova

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 107g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 24 alin. (1) și (2) din Codul de executare

(calcularea dobânzilor rezultate din întârzierea executării obligației principale)

CHIŞINĂU

23 ianuarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 8 mai 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 ianuarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 24 alin. (1) teza a III-a și alin. (2) teza întâi din Codul de executare, în redactarea Legii nr. 191 din 23 septembrie 2016, ridicată de dna avocat Elena Garaz, în interesele SA „CET-Nord”, în dosarul nr. 25-5842/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Andrei Ojoga de la Judecătoria Chișinău pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 6 octombrie 2010, Judecătoria Economică de Circumscripție a pronunțat hotărârea nr. 2e-7198/10, prin care a dispus încasarea de la *CET-Nord* a datoriei în mărime de 23159958,47 lei în beneficiul S.A. „Moldovagaz”.

4. Printr-o încheiere din 20 decembrie 2013, executorul judecătoresc a intentat procedura de executare a titlului executoriu emis în baza hotărârii menționate *supra*.

5. *Moldovagaz* i-a cerut executorului judecătoresc să calculeze dobânzile de întârziere pe baza articolului 24 din Codul de executare.

6. La 25 august 2021, executorul judecătoresc a emis o încheiere (cu nr. 005-282/13) prin care a dispus încasarea din contul debitorului *CET-Nord* a dobânzilor de întârziere în mărime de 22089077,01 lei, rezultate din executarea cu întârziere a titlului executoriu.

7. *CET-Nord* și *Moldovagaz* au contestat încheierea executorului judecătoresc din 25 august 2021.

8. Prin Încheierea din 28 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ambele contestații și a anulat încheierea executorului judecătoresc din 25 august 2021.

9. Prin Decizia din 4 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a admis recursul formulat de *CET-Nord,* a casat Încheierea din 28 iunie 2022 și a dispus trimiterea cauzei pentru rejudecare de un alt complet de judecată.

10. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Elena Garaz a ridicat, în interesele *CET-Nord*, excepţia de neconstituţionalitate a articolului 24 alin. (1) teza a III-a și alin. (2) teza întâi din Codul de executare, în redactarea Legii nr. 191 din 23 septembrie 2016. Aceste prevederi stabilesc modul de calculare a dobânzilor de întârziere rezultate din întârzierea executării hotărârii judecătorești definitive și momentul emiterii unei încheieri în acest sens de către executorul judecătoresc.

11. Printr-o încheiere din 29 aprilie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate şi a sesizat Curtea Constituţională, în vederea soluţionării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.”

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum şi creanţele asupra statului, sînt garantate.

[...].”

13. Prevederile relevante ale Codului de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, sunt următoarele:

Articolul 24
Calcularea dobânzilor, penalităţilor
şi altor sume rezultate din întârzierea executării

„(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze şi să încaseze dobânzile, penalităţile şi alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcţie de rata inflaţiei şi în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deţine documentul executoriu prin care se stabileşte obligaţia principală, până la stingerea acesteia. **Sumele menţionate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanţa a devenit exigibilă (scadentă) şi până la data plăţii efective a obligaţiei cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă şi durata suspendării procedurii de executare, în condiţiile prevăzute de prezentul cod**.

(2) **Încheierea executorului judecătoresc se emite, în condiţiile alin. (1) al prezentului articol, doar la momentul încasării/executării sumei obligaţiei principale**. Încheierea respectivă este document executoriu şi poate fi contestată în termen de 10 zile de la data emiterii. Încheierea respectivă este executorie după devenirea sa definitivă, numai dacă debitorul nu consimte expres asupra executării ei imediate. Competent pentru emiterea şi executarea acestei încheieri este executorul judecătoresc care stabileşte obligaţia principală.

[...]."

[Articolul 24 în redactarea Legii nr. 191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017.]

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

14. Autoarea sesizării menționează că, potrivit prevederilor contestate, la cererea creditorului, executorul judecătoresc poate calcula și încasa dobânzile de întârziere rezultate din întârzierea executării hotărârii judecătorești. Executorul judecătoresc emite o încheiere în acest sens doar la momentul încasării/executării sumei obligaţiei principale și calculează dobânzile de întârziere de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă până la data plăţii efective a obligaţiei.

15. Autoarea susține că din prevederile contestate nu este clar dacă executorul ar putea să calculeze dobânda de întârziere pentru perioade mai scurte de timp, dar care se încadrează în perioada cuprinsă între data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă și data plății efective a obligației, sau dacă acesta este obligat să calculeze dobânda pentru toată perioada în discuție.

16. Autoarea susține că norma ar trebui să-i permită executorului judecătoresc să calculeze dobânzile de întârziere pentru perioade mai scurte de timp, dar care nu depășesc limitele temporale stabilite. În caz contrar, dobânda de întârziere ar putea fi calculată și peste termenul de prescripție de trei ani și ar încălca dreptul de proprietate al debitorului.

17. Autoarea susține că dreptul executorului judecătoresc de a calcula dobânzi de întârziere doar la stingerea obligației principale, în prezenta cauză peste 10 ani, încalcă dreptul debitorului de a i se cere dobânzi de întârziere în interiorul termenului de prescripție de trei ani.

18. În concluzie, autoarea susține că prevederile contestate nu corespund exigenței calității legii și contravin articolelor 23 și 46 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

19. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de executare, ține de competența Curții Constituționale.

21. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 24 alin. (1) teza a III-a și alin. (2) teza întâi din Codul de executare, în redactarea Legii nr. 191 din 23 septembrie 2016. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor avansate de autoare.

23. Excepţia de neconstituţionalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect contestarea unei încheieri emise de executorul judecătoresc cu privire la calcularea dobânzilor de întârziere. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate din articolul 24 din Codul de executare, care stabilesc, *inter alia,* calcularea dobânzilor de întârziere rezultate din întârzierea executării obligației principale, sunt aplicabile la soluţionarea cauzei în care a fost ridicată excepţia de neconstituţionalitate.

24. Autoarea excepției pretinde că prevederile în discuție contravin articolelor 23 (*dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle*) și 46 alin. (1) (*dreptul de proprietate privată şi protecţia acesteia*) din Constituție.

25. Curtea reaminteşte că articolul 23 din Constituție nu poate fi invocat în mod independent. Pentru a fi incident, autorul trebuie să demonstreze existenţa unor ingerinţe în drepturile fundamentale garantate de Constituţie. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinţei Curtea poate aplica prevederile acestui articol (DCC nr. 167 din 6 decembrie 2022, § 23).

26. Referitor la incidența articolului 46 alin. (1) din Constituție, autoarea susține că din prevederile contestate nu este clar dacă executorul ar putea să calculeze dobânda de întârziere pentru perioade mai scurte de timp, dar care nu depășesc limitele temporale stabilite. În caz contrar, dobânda de întârziere ar putea fi calculată și peste termenul de prescripție de trei ani și ar încălca dreptul de proprietate al debitorului.

27. Curtea reiterează că dispoziţiile articolului 46 din Constituție obligă statul şi pe ceilalţi titulari ai puterii publice să respecte proprietatea şi să se abţină de la orice acţiune ce ar aduce atingere acestui drept (DCC nr. 52 din 2 iunie 2020, § 21 şi jurisprudenţa citată acolo).

28. Curtea observă că articolul 942 alin. (1) din Codul civil stabilește că în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobânda de întârziere pentru acea sumă din data imediat următoare scadenţei plăţii până la data în care s-a efectuat plata. Astfel, Curtea subliniază că norma contestată din Codul de executare conţine dispoziţii similare cu cele prevăzute de Codul civil. Prevederile contestate stabilesc aceleași limite în interiorul cărora dobânda de întârziere poate fi calculată.

29. Totodată, Curtea observă că rațiunea adoptării prevederilor atacate constă în aducerea în concordanță a Codului de executare cu prevederile legislației civile referitoare la relația dintre bunul principal și bunul accesoriu; asigurarea aplicării riguroase a alin. (5) din articolul 145 al Codului de executare și contracararea situațiilor în care creditorii de rea-credință fac abuz

de exercițiul drepturilor lor[1]. Articolul 145 alin. (5) din Codul de executare stabilește că sumele calculate de executorul judecătoresc în condiţiile articolului 24 din Cod se vor plăti în ultimul rând.

30. Curtea mai observă că sub aparenţa unor critici referitoare la neclaritatea şi neconstituţionalitatea prevederilor contestate, autoarea sesizării îşi exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care aceste prevederi sunt interpretate şi aplicate în practica executorilor judecătorești şi a instanţelor de judecată. Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea şi de aplicarea legii nu ţin de competenţa Curţii Constituţionale. Această competenţă le revine, prin definiţie, instanţelor de judecată (a se vedea DCC nr. 176 din 12 decembrie 2023, § 24).

31. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 107g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 24 alin. (1) teza a III-a și alin. (2) teza întâi din Codul de executare, în redactarea Legii nr. 191 din 23 septembrie 2016, ridicată de dna avocat Elena Garaz, în interesele SA „CET-Nord”, în dosarul nr. 25-5842/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte **Domnica MANOLE**

Chișinău, 23 ianuarie 2025
DCC nr. 5
Dosarul nr. 107g/2024

[1] A se vedea Nota informativă la proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative, adoptate prin Legea nr. 191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017:https://justice.gov.md/public/files/transparenta_in_procesul_decizional/coordonare/2015/aprilie/NOTA_INFORMATIV_final.pdf